

P+
SPECIAL
Jaargang 18
Week 45 | 2019

Sociale dialoog
Mondiaal FNV
in Oeganda

*Afrikaanse
bloemen steeds*

mooier

Happy workers, happy company

Bloemen houden van mensen, maar de arbeidsomstandigheden in de bloementeel in ontwikkelingslanden zijn niet altijd even florissant.

In juli 2019 tekenden bedrijven, de overheid, FNV en Hivos een IMVO-convenant met afspraken over verantwoorde productie en handel van siergewassen.

Mondiaal FNV steunt al enige jaren de Oegandese bloemenvakbond UHISPAWU in het voeren van een sociale dialoog. En met succes. De lonen zijn gestegen.

De bloemen uit Afrika zijn daardoor steeds mooier.

De nog jonge Ougandese vakbondsleider Janepher Nassali begon onder begeleiding van Mondiaal FNV het gesprek met Nederlandse bloementelers: "Nu niet meer van die erge ruzies."

Happy workers, happy company, zei een manager van een groente- en fruitteler uit Peru tijdens de conferentie 'Building Bridges' op 8 oktober over de sociale dialoog. De conferentie was georganiseerd door Mondiaal FNV en trok honderden deelnemers uit binnen- en buitenland. De manager ontdekte in de loop der jaren dat een goede sociale dialoog een hogere productie voor zijn bedrijf oplevert. Maar daar ging wel een leerproces aan vooraf. Dit geldt ook voor de Uganda Horticultural and Industrial Service Providers Allied Workers Union (UHISPAWU), die vijf jaar geleden nog in felle gevechten verwickeld was met de bloementelers in zijn land. In deze sector was dan ook veel aan de hand. Lage lonen, slechte arbeidsomstandigheden, het gebruik van pesticiden die zowel mens als aarde aantastten. Het

leverde voortdurend frustratie op. Van alle internationale bloementelers in Oeganda heeft de helft Nederlandse roots. Nederland is een belangrijk knooppunt in de internationale sierteelthandel. We exporteren wereldwijd voor zes miljard euro aan bloemen en planten en importeren voor ruim 600 miljoen euro bloemen uit Afrika, waaronder Oeganda, en ruim 100 miljoen uit Zuid-Amerika. De strijd waarin werknemers en werkgevers in Oeganda verwickeld waren, ging ten koste van de productie. Vanuit die wanhoop deden de werkgevers een beroep op de Nederlandse ambassade, die vervolgens een verzoek bij de FNV neerlegde: kunnen jullie bemiddelen?

Dat kon de FNV. In 2015 reisde een delegatie, waaronder FNV-bestuurder René Kouwenhoven en Rosa van Wieringen, beleidsmedewerker van Mondiaal FNV, naar Oeganda om kennis te maken met de bedrijven en de vakbond. "De conflicten tussen werknemers en werkgevers waren op dat moment enorm", zegt Van Wieringen. "De ambassade zag de hele sector kapotgaan, als die conflicten niet zouden worden opgelost." De FNV'ers zetten een traject uit. Kouwenhoven blikt terug: "We hebben het bestuur meegenomen in de vragen: wat is een vakbond? Hoe opereert die? Wat zijn jullie eerste drie prioriteiten?" In 2016 kwamen ze naar Nederland om kennis te maken met de polderaanpak. "We hebben met hen nagedacht over hun prioriteiten. Voor hen was het belangrijk dat ze als bond industriële erkenning kregen. Dat kan

in eerste instantie in Oeganda alleen per bedrijf, dus dat kost tijd. Ze zijn vervolgens gaan onderhandelen met elk bedrijf; in totaal hebben veertien bedrijven de erkenning ondertekend. Dat heeft hen echt op de kaart gezet."

Daarna volgde weer een bezoek van de FNV-delegatie aan Oeganda. Net op dat moment speelde een incident bij een van de Nederlandse bloemenbedrijven: zo'n tachtig vrouwen waren onwel geworden door het toepassen van insecticiden. Er heerste sowieso een probleem met veilig en gezond werken in deze sector. De FNV'ers zagen: werkgevers gebruiken verboden chemicaliën en verstrekken geen beschermende kleding. Ze houden zich niet aan de voorgeschreven wachttijden voor het weer binnengaan van kassen na besproeiing, houden zich niet aan de regels voor afvalverwerking van giftig restafval, en nemen geen verantwoordelijkheid voor werknemers die vergiftigingsverschijnselen oplopen of anderszins gewond raken. "We hebben in deze rel wel kunnen bemiddelen", zegt Kouwenhoven. "We hebben het betreffende bedrijf aangesproken en gezegd dat ze hier iets aan moesten doen."

"De ambassade zag de hele bloemensector kapotgaan, als die conflicten niet zouden worden opgelost"

Van Wieringen vult aan dat Mondiaal FNV nog rechtszaken van ontslagen werknemers heeft medegefinancierd. Zij waren ontslagen omdat ze geprotesteerd hadden tegen de gang van zaken. Hun ontslag is teruggedraaid. Tegelijkertijd realiseerden de andere werkgevers dat ook zij maatregelen moesten gaan nemen en dat ze beter konden gaan samenwerken met de vakbond. Kouwenhoven: "In die zin speelde dit incident ook nog een positieve rol. Het zorgde ervoor dat de cao-gesprekken, die tot dan toe stroefverliepen, een stuk gemakkelijker gingen."

UHISPAWU wordt sinds enkele jaren geleid door de nog jonge Janepher Nassali. In een vakbondswereld waar oudere mannen domineren heeft zij geen gemakkelijke rol. "Een leerzame en uitdagende ervaring", laat Nassali per e-mail weten. In de afgelopen jaren is UHISPAWU erin geslaagd om het minimumsalaris voor de sector met 20 procent te verhogen en verschillende percentages voor extra loonstijgingen af te spreken voor de verschillende typen bedrijven. "Het zijn grote sprongen voorwaarts", zegt Van Wieringen. "Vroeger kwam het bestuur de kwekerijen niet eens op. Toen was er altijd gedoe. Nu krijgen ze alle ruimte. Natuurlijk zijn er nog issues, maar niet meer van die erge ruzies."

De FNV blijft de vakbond voorlopig nog begeleiden. De lijntjes zijn kort; als Nassali advies nodig heeft, apt ze de vraag aan Kouwenhoven. "Ik vraag dan meestal: in welke lijn denk je zelf? Meestal is dat de juiste richting." De financiën voor dit project komen niet alleen van de FNV, maar ook van cao-gelden in Nederland.

UHISPAWU telt nu vijfduizend leden. "Ja, dat is enorm", beaamt Kouwenhoven. "Als je na gaat dat er een hoog verloop van personeel is in deze sector, en dit afzet tegen het totaal van 8500 werknemers, dan is vijfduizend leden heel veel. Dit project is een echte best practice. Janepher heeft grote slagen gemaakt ten aanzien van de werkgevers. Ze is on speaking terms met al die mensen. Ze zijn het niet altijd met elkaar eens, maar er vindt nu wel een echte sociale dialoog plaats." ■

Websites

- + Mondiaal FNV over sociale dialoog
- + Sierteeltsector

- + TEKST ASTRID VAN UNEN
- + FOTOGRAFIE COMPASS MEDIA, JEROEN VAN LOON
- + ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER EN STUDIO 10
- + UITGEVERIJ ATTICUS BV
- + WWW.P-PLUS.NL

Wat staat er in het IMVO-convenant sierteeltsector?

Dit convenant is een van de tien convenanten die inmiddels op sectorniveau zijn afgesloten. Het is het resultaat van inspanningen vanuit overheid, vakbonden en bedrijven om het wereldwijde ondernemen te verduurzamen. Op sector- en bedrijfsniveau worden in de sierteeltsector nu sociale en milieurisico's in kaart gebracht. In het eerste jaar worden in elk geval al projecten gestart op het gebied van leefbaar loon en de impact van gewasbeschermingsmiddelen op mens en milieu. In het document staan onder andere afspraken over een beter loon voor het personeel in de kwekerijen. "Vastgelegd is dat werknemers minstens 1,90 dollar moeten verdienen, de absolute ondergrens", zegt FNV-bestuurder René Kouwenhoven. "Ik neem deel aan de werkgroep 'leefbaar loon' en dat is natuurlijk niet de armoedegrens. Dat begrijpen de andere deelnemers ook wel. Binnen een jaar moeten de salarissen omhoog. Hier gaan we dus zwaar op inzetten." Op sommige bloemen worden nu wel tien verschillende bestrijdingsmiddelen gebruikt. Vermindering van dit pesticiden-gebruik moet eveneens binnen een jaar gerealiseerd worden.

